2.5.2024

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Aihe: Hallituksen esitys eduskunnalle eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutoksia eläinlääkäripalvelujen kunnallisen järjestämisvastuun määräytymiseen ja laajuuteen. Lisäksi lakiin sisällytettäisiin rajattu poikkeus kuntalaissa säädetystä palvelujen yhtiöittämisvelvollisuudesta.

Järjestämisvastuun uudelleen muotoilun myötä velvollisuus järjestää seura- ja harrastuseläimiä varten muita palveluja kuin ensiavun luonteista kiireellistä eläinlääkärinapua määräytyisi alueellisten tarpeiden perusteella. Tämä on kannatettavaa ja tarpeen, jotta järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa tulee otettavaksi huomioon myös yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien tarjoamat palvelut kyseisellä alueella. Myös Euroopan komissio on kiinnittänyt aiempaan muotoiluun perustellusti huomiota ja edellyttänyt siihen muutoksia valtiontukisääntöjen nojalla.

Yhtiöittämisvelvollisuudesta poikkeamiseen valtiovarainministeriö on suhtautunut varauksellisesti. Kuntalain yhtiöittämisvelvollisuuden taustalla ovat EU-oikeuden valtiontukisäännöt. Yhtiöittämisvelvollisuus lisättiin kuntalakiin vuonna 2013 johtuen komissiolle tehdyistä valtion ja kuntien liikelaitoksia koskevista kanteluista. Komission mukaan kuntien toimiessa kilpailutilanteessa markkinoilla niiden toimintaan liittyy valtiontukisääntöjen vastaista tukea (konkurssisuoja ja kuntien veroedut). Kuntien velvollisuus yhtiöittää markkinaehtoinen toimintansa poistaa näiden tukielementtien olemassaolon. Kuntalain muutoksen jälkeen komissio lopetti em. kanteluiden tutkimisen.

Eläinlääkäripalveluja koskevaa rajattua poikkeusta yhtiöittämisvelvollisuuteen voidaan kuitenkin pitää perusteltuna ottaen huomioon näiden palvelujen järjestämiseen liittyvät erityispiirteet. Yhtiöittämisvelvollisuudesta ehdotetun poikkeuksen merkittävyyttä myös vähentää se, että lakisääteistä palveluvalikoimaa täydentävä toiminta on joka tapauksessa hinnoiteltava markkinaehtoisesti.

Eläinlääkäripalvelujen osalta on haasteellista sovittaa yhteen esimerkiksi kilpailuneutraliteettia koskevat vaatimukset, riittävien palvelujen turvaaminen myös tuotantoeläimille sekä päivystysjärjestelmän toimivuuden ja

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 28, 00023 Valtioneuvosto

puh. 0295 16001 (vaihde)
kirjaamo.vm@gov.fi
www.vm.fi
Y-tunnus 0245439-9

Finansministeriet
Snellmansgatan 1 A, Helsingfors
PB 28, 00023 Statsrådet

tfn 0295 16001 (växel)
registratorskontoret.fm@gov.fi
www.finansministeriet.fi
FO-nummer 0245439-9

valvontatehtävien järjestämisen edellyttämät resurssitarpeet. Kokonaisuus edellyttää joustavuuden mahdollistamista kunnallisen järjestämisvastuun piiriin kuuluvissa tehtävissä. Nyt eläinlääkintähuoltolakiin esitettävillä muutoksilla vaikuttaisi olevan mahdollista saada aikaan toimiva ja hyväksyttävä kokonaisuus. Asianomaisten ministeriöiden tulee kuitenkin kiinnittää huomiota neuvontaan, jota eläinlääkäripalveluja järjestäville tahoille (kunnat tai niiden muodostamat yhteistoiminta-alueet) annetaan kilpailuneutraliteettiin liittyviin velvoitteisiin liittyen.

Anne-Marie Välikangas
Finanssineuvos